

European Securities and
Markets Authority

ĮSPĖJIMAS INVESTUOTOJAMS

ESMA ĮSPĖJA NEPROFESIONALIUOSIUS INVESTUOTOJUS APIE INVESTAVIMO INTERNETU PAVOJUS

Pagrindiniai patarimai

Žinokite, kokios yra potencialios investavimo internetu grėsmės.

Pasitikrinkite, ar įmonė veikia legaliai.

Atsargiai vertinkite žadamus pelningus pasiūlymus.

Venkite naudotis programomis, kurios sandorius jūsų vardu sudaro automatiškai.

Būkite ypač atsargūs, kai reikalaujama pateikti jūsų kredito kortelės duomenis.

Jei nesuprantate pasiūlymo esmės, neinvestuokite.

European Securities and
Markets Authority

ISPĖJIMAS INVESTUOTOJAMS

Kodėl ESMA parengė šį išpėjimą?

Internetas – it dviejų eismo juostų gatvė

Internetas yra teisėtas informacijos šaltinis, kur įmonės vis dažniau bando parduoti savo investicinius produktus neprofesionaliesiems investuotojams. Įmonės naudoja internetą, kaip galimybę pasiūlyti investuotojams tiesioginę prieigą prie jų sistemų. Internetas suteikia greitą prieigos galimybę prie finansų rinkose esančių investicinių produktų naudojantis įvairių rūšių elektroninėmis prekybos platformomis, išmaniaisiais telefonais ar kitokiomis prekybai skirtomis, pvz., **mobiliųjų telefonų programomis.**

Mažmeniniai investuotojai nori gauti didelį pelną

Internetas suteikia puikią galimybę greitai investuoti savo pinigus, nes:

- informaciją gali gauti greitai ir nemokamai;
- gali sutaupyti, nes moki tik už pagrindines paslaugas;
- gali drąsiau priimti sprendimą savo surinktos informacijos pagrindu negu nagrinėdamas investavimo galimybes su patyrusiu konsultantu.

Investuotojai visuomet siekia maksimalios investicijų grąžos. Didelį pelną sunku gauti *greitai* ir *paprastai*, ypač šiuo metu, kai žemos palūkanų normos, trūksta stabilumo ir sunku prognozuoti finansų rinkų augimą.

Siekdami didelio pelno investuotojai gali susidomėti mažai žinomais produktais platinamais internetu.

Tačiau ...

Kartais investuoti arba naudotis tam tikromis interneto svetainėmis skatinama įkyriai arba pasitelkus kitus agresyviuosius pardavimo (rinkodaros) metodus (pavyzdžiui, teikiami „specialūs pasiūlymai“, siūlomos „nemokamos dovanos“ arba galimybė naudotis demonstracine pasiūlytos sistemos versija).

Dažnai tiesiogiai susitikti ir pasirašyti popierinį dokumentą gali būti nepatogu, bet tai leidžia apsisaugoti nuo skuboto sandorio.

Ne visos internete veikiančios įmonės turi teisę siūlyti investicinius produktus – jos gali turėti leidimą vykdyti kitokią veiklą arba jos gali veikti nelegaliai siūlydamos rizikingus arba neegzistuojančius produktus.

Nors daugelis šių įmonių gali atrodyti solidžiomis ir teisėtomis, bet ne visada būna taip. Apsilankius įmonės biure ir tiesiogiai susitikus su jos atstovais galima lengviau susidaryti nuomonę apie jos patikimumą, tuo tarpu interneto tinklalapis yra tik nesudėtingas rinkodaros produktas, kuris ne visuomet atitinka realią situaciją.

ESMA ir jai priklausančių valstybių narių priežiūros institucijos gauna vis daugiau investuotojų skundų dėl internete veikiančių firmų nelegalios veiklos.

Nors reklamai taikomas reguliavimas, ne visa matoma reklama atitinka keliamus reikalavimus. Pavyzdžiui, reklaminiame skelbime gali būti nepateikta informacija investuotojui arba jos gali būti per mažai investiciniam sprendimui priimti, o kartais nurodyta informacija gali būti klaidinanti.

Saugus investavimas

Ką reikėtų žinoti?

Jei įmonės tinklalapyje nenurodyta, kad jos vykdoma veikla yra teisėta, didelė tikimybė, kad ji veikia nelegaliai.

Jei susidaro įspūdis, kad įmonė veikia legaliai, pasitikrinkite tai dar kartą. Nustatyta daug atvejų, kai įmonės apgaulingai tvirtina veikiančios teisėtai. Licencijuotų įmonių sąrašą galite rasti nacionalinių priežiūros institucijų interneto svetainėse.

Nepamirškite, kad jei pasiūlymai skamba pernelyg viliojančiai, dažniausia jie būna apgaulingi.

Reklama ar siūlymai internete gali būti labai įtaigūs. Nepasitikėkite pasiūlymais investuoti lėšas už *neįtikėtiną pelną* arba gauti *milžiniškus pajamų prieaugius*. Tokie siūlymai dažnai susiję su labai rizikingomis investicijomis arba galimais sukčiavimo atvejais.

Atsargiai vertinkite posakius „saugus“, „patikimas“, „apsaugotas“, „garantuotas“. Kiekviena investicija yra daugiau ar mažiau rizikinga, nuo to priklauso ir tikėtinas pelno dydis. Šias sąvokas savo reklamose naudojančios įmonės turi aiškiai apibrėžti, kas turima omeny. Pagalvokite, ar jūsų žinių ir patirties finansų rinkų srityje pakaks planuojamos investicijos rizikai ir naudai įvertinti.

Įvertinkite su investicijomis susijusias išlaidas. Reikalingos informacijos jums turi suteikti įmonės.

Internetu investavimo paslaugas siūlančios įmonės aktyviai siūlo mokytis investuoti ar prekiauti susikūrus virtualius investicijų portfelius, tokiu būdu taip pat skatindamos investuoti. Netikėkite nemokamai dalijamais pinigais: reklaminiai siūlymai, pavyzdžiui, „grąžinsime 10 proc. grynųjų pinigų sumos“ ar

„gausite iki 500 EUR atsidarę sąskaitą“, – tai tik keli apgaulės pavyzdžiai, kuriais siekiama suvilioti investuotoją.

Jeį naudojate internetinės prekybos platformas venkite naudotis programomis, kurios automatiškai sugeneruoja

sandorius jūsų vardu, antraip sandoriai gali būti sudaromi be jūsų žinios.

Atsargiai naudokite savo kredito kortelių duomenis. Lėšos iš jūsų sąskaitos gali būti nurašytos be jūsų sutikimo, o pinigus atgauti gali būti labai sunku.

Daugeliu atvejų, kai internete investuojate savarankiškai (t. y., nesinaudojate produktą parduodančios ar siūlančios įmonės konsultacijomis), įmonė turi turėti metodą jūsų žinioms ir patirčiai patikrinti surenkant informaciją apie:

- jums žinomas finansinių paslaugų ir produktų rūšis;
- jūsų anksčiau atliktų sandorių pobūdį, apimtį ir dažnį.

Šis sąrašas nėra išsamus, gali būti pateikiama ir kitokių klausimų.

Pagrindinis tokių klausimų tikslas – įvertinti jūsų investicines žinias ir patirtį, susijusias su pageidaujamu ar siūlomu produktu ir paslauga, ir įsitikinti, kad suprantate su šiuo produktu ar paslauga susijusią riziką. Turėdama šią informaciją įmonė gali nuspręsti, ar produktas jums yra tinkamas. Jei produktas nėra tinkamas – įmonė apie tai jus turi įspėti, o jums šį įspėjimą reikia atidžiai apsvarstyti.

European Securities and
Markets Authority

ĮSPĖJIMAS INVESTUOTOJAMS

Prieš priimant sprendimą investuoti būtina atidžiai perskaityti ir išsiaiškinti visą informacinę medžiagą apie parduodamą produktą ar paslaugą, sutartis ir juridinius dokumentus.

Internetė pasieškokite informacijos apie įmonę, su kuria rengiatės bendradarbiauti. Investuotojų atsiliepimus ar patirtį, vartotojų teisių apsaugos organizacijų ar žiniasklaidos komentarus galima rasti viešuose informacijos šaltiniuose.

Kaip galite apsisaugoti?

Rekomenduojama atsispausdinti internetinio sandorio įvykdymo patvirtinimą, patikrinkite, ar tinklalapiuose yra įdiegti apsaugos instrumentai, kurie padės užtikrinti sandoryje nurodytų asmens duomenų apsaugą.

Patikrinti, ar įmonė jūsų šalyje veikia legaliai, visada galima šiame tinklalapyje <http://www.esma.europa.eu/page/Investment-Firms> arba nacionalinės priežiūros institucijos interneto svetainėje pagal įmonės buveinės adresą.

Jei įmonė neturi leidimo teikti investicines paslaugas ir vykdyti investicinę veiklą, šių paslaugų ji teikti negali. Įsidėmėkite, kad tokiu atveju gali būti nesilaikoma investuotojų apsaugos taisyklių.

Jei bendradarbiaujate su įmone, neturinčia leidimo teikti investicines paslaugas ir vykdyti investicinę veiklą, tikėtina, kad prarasite savo pinigus nepriklausomai nuo sandorio pobūdžio ir jums nebus taikoma nacionalinė apsaugos sistema, kuri skirta investuotojų, bendradarbiaujančių su įmonėmis turinčiomis leidimus investicinei veiklai vykdyti, apsaugai.

Visuomet išsisaugokite ar atsispausdinkite visą reikalingą informaciją. Jos gali prireikti, nusprendus teikti skundą.

Papildoma informacija

Iškilius klausimams ar neaiškumams, kreipkitės į savo šalies priežiūros instituciją. Visų nacionalinių priežiūros įstaigų ir jų interneto svetainių adresų sąrašas skelbiamas ESMA interneto svetainėje adresu <http://www.esma.europa.eu/investor-corner>.